

Силабус навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Актуальні питання когнітивної лінгвістики
Кількість кредитів	4
Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Семегин Тетяна Станіславівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада викладача	доцент кафедри іноземних мов та методик їх викладання
Електронна адреса кафедри	angl.kaf.kogpa@gmail.com
Профайл викладача	<p>https://www.facebook.com/profile.php?id=100012149804966</p> <p>Семегин Тетяна Станіславівна – кандидат філологічних наук, доцент, викладач вступу до мовознавства, практичного курсу англійської мови, практичної граматики англійської мови, порівняльної типології англійської та української мов. Викладач має 18-річний досвід роботи за фахом, автор понад 20-ти наукових та навчально-методичних праць, у тому числі навчально-методичного посібника із Вступу до мовознавства (за вимогами кредитно-трансферної системи навчання). Сертифікований учасник он-лайн курсів з підвищення кваліфікації (курс «Exploring the world of English language teaching» на міжнародній освітній он-лайн платформі «Future Learn»; «English for Media Literacy» на освітній он-лайн платформі «Prometheus»; тренінг «Цифрова грамотність освітян» на он-лайн платформі «4 People»; «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» на он-лайн платформі «4 People»; «Критичне мислення для освітян» на онлайн платформі «Prometheus», «Teach English Now! Teaching Language Online» на онлайн платформі «Coursera», серія тренінгів на міжнародних освітніх он-лайн платформах «Dinternal Education» та MM Publications (2019-2022 p.p.).</p>
Е-mail викладача	semehynt@gmail.com
Профайл дисципліни	https://tm3.kisil.pp.ua/course/view.php?id=882 (для отримання доступу до матеріалів слід зареєструватися на освітній платформі Moodle).
Розклад консультацій	Очні консультації, онлайн консультації (semehynt@gmail.com)
Час проведення	Щочетверга з 14.00 до 16.00
Місце проведення	Ауд. 56

Анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Актуальні питання когнітивної лінгвістики» є однією з вибіркових дисциплін освітньо-професійних програм «Середня освіта (Англійська мова і література)», «Середня освіта (Німецька мова і література)» за другим (магістерським) рівнем, яка викладається в обсязі 4-х кредитів (за ECTS).

Підсумковий контроль – диференційований залік.

Обсяг курсу – 4 кредити ECTS (120 год.): 42 год. аудиторних занять, з них 20 год. лекцій, 22 год. практичних/семінарських занять та 78 год. самостійної роботи (денна форма навчання).

ПРИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	<p>Метою курсу «Актуальні питання когнітивної лінгвістики» є розширення загально лінгвістичної компетенції мовознавця, а також ознайомлення студентів із теоріями та концепціями когнітивної лінгвістики як одного з напрямів сучасного мовознавства, опанування методів дослідження мови в межах когнітивної парадигми.</p> <p>Курс спрямований на формування у студентів таких професійних компетентностей:</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій у педагогічній діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність до самостійного вивчення нових методів дослідження, до зміни наукового та науково-педагогічного профілю професійної діяльності, провадження дослідницької та інноваційної діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово. Включає комунікаційні навички, включно із здатністю спілкуватися у сфері професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність до використання іноземних мов у професійній діяльності. Використання іноземної мови в обсязі тематики, зумовленої професійними проблемами. Застосовувати в різних ситуаціях знання іноземної мови.</p> <p>ЗК12. Здатність обмірковувати й оцінювати власну роботу. Розвиток сучасних пізнавальних навичок, пов'язаних з розвитком знань і творчістю.</p> <p style="text-align: center;">Фахові компетентності спеціальності (СК):</p> <p>СК4. Знання сучасних методологічних засад предметної спеціалізації, теорії та історії іноземної мови, дисциплін за вибором із мовознавчих питань.</p> <p>СК5. Здатність планувати та здійснювати власне наукове дослідження, присвячене суттєвій проблемі сучасної науки в галузі педагогіки та філологічної освіти, узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми державною та іноземними мовами (у фахових виданнях, виступах тощо).</p> <p>СК10. Володіння іноземною мовою на рівні не нижче C1,</p>
---------------------------------	---

	<p>дотримання сучасних мовних норм іноземної мови, опанування різних видів мовленнєвої діяльності, формування мотиваційного контексту для продуктивного вивчення іноземної мови, утвердження ролі іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації, здатність адекватно використовувати мовленнєві одиниці, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі професійної і міжособистісної комунікації, володіння різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних і соціокультурних контекстах.</p> <p>СК12. Компетентність у ряді викладацьких стратегій і розуміння їх теоретичних та практичних основ, здатність створювати умови для переносу лінгвістичних знань та навчального досвіду у вивченні іноземної мови, розвивати мовну увагу, виявляти подібності й відмінності в різних мовах, володіння методиками білінгвального та інтегрованого навчання мови і фахового змісту, основами дидактики багатомовності, методикою паралельного вивчення споріднених мов.</p> <p>СК14. Вільне володіння українською мовою, демонстрування її ресурсів, стильового багатства, вагомої суспільної ролі в державі.</p> <p>СК15. Володіння засобами організації мовного матеріалу у зв'язний текст; здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, здатність аналізувати й інтерпретувати мовні процеси, зіставляти інформацію.</p> <p>СК16. Володіння навичками публічного мовлення, аргументації, ведення дискусії і наукової полеміки; здатність творчо й критично осмислювати філологічну інформацію для вирішення теоретичних і практичних завдань у сфері професійної діяльності, вміння здійснювати науковий пошук (зокрема з допомогою цифрових технологій).</p>
<p>ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ</p>	<p>Завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. узагальнення та систематизація теоретичних знань про мову; 2. ознайомлення з новими течіями і напрямками лінгвістики ХХІ ст.; 3. ознайомлення з теоретико-категоріальним і методологічним апаратом когнітивної лінгвістики; 4. узагальнення історичні засади та чинники формування когнітивної лінгвістики; 5. систематизація принципів сучасної когнітивної лінгвістики; 6. розглянути основні розділи мовознавчих когнітивних досліджень; 7. визначення концепту як одиниці свідомості; 8. ознайомлення з структурою і типологією концептів; 9. визначення наукової, концептуальної та мовної

картини світу;

10. систематизація результатів когнітивних досліджень у практиці викладання англійської мови;

11. узагальнення та систематизація процесів концептуалізації і категоризації на основі спостереження мовних фактів;

12. удосконалення інформаційної культури студентів (уміння працювати зі словниками, підручниками, хрестоматіями та додатковою літературою, з залученням Інтернету тощо);

13. поглиблення навичок критичного мислення у роботі із спеціальною літературою; висловлення своєї точки зору на те чи інше лінгвістичне явище.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН2. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з першої та другої іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти) на рівні С1, здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН4. Демонструвати розуміння ролі наукових досліджень у житті суспільства, усвідомлення значення науково-дослідницької складової в педагогічній професії в обсязі, необхідному для організації та проведення власних досліджень та впровадження їх результатів у практику.

ПРН11. Знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної та української мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс сучасності.

ПРН15. Зрозуміло доносити власні висновки, знання та їх обґрунтування до осіб, які навчаються, користуючись основними поняттями та термінами професійно-орієнтованих дисциплін з обраної спеціальності та спеціалізації.

ПРН16. Формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії з дотриманням етичних норм, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації.

ПРН18. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення, виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач.

ПРН20. Виявляти знання про іноземну мову в контексті глобалізаційних процесів.

ПРН22. Здатність до самостійного та автономного навчання упродовж життя, розвиток мотивів

	самоактуалізації у сфері професійної діяльності, уміння застосовувати творчі здібності, які характеризують готовність до створення принципово нових ідей.
ФОРМАТ КУРСУ	Лекційні заняття, семінарські заняття, індивідуальні та групові консультації.
ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ/ ОБЛАДНАННЯ	<ul style="list-style-type: none"> • робоча програма; • стислі конспекти лекцій (у т.ч. електронний варіант); • питання до семінарських занять (у т.ч. електронний варіант); • практичні завдання за тематикою змістових модулів (у т.ч. електронний варіант); • тестові завдання (на паперових носіях, у системі КТС); • індивідуальні навчально-дослідні завдання; • електронні версії інформаційного забезпечення зі списку рекомендованої літератури (базової та допоміжної); • презентації до семінарських та лекційних занять.
Повний зміст курсу викладено в робочій програмі Актуальні питання когнітивної лінгвістики на сайті Академії.	

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні питання когнітивної лінгвістики.

Тема 1. Когнітивно-дискурсивна парадигма у мовознавстві.

Новітні напрями дослідження у сучасній лінгвістиці. Лінгвістичні парадигми дослідження. Когнітивістика. Становлення когнітивно-дискурсивної парадигми. Предмет, об'єкт та витоки науки. Основні завдання та принципи сучасної когнітивної лінгвістики. Ключові поняття та терміни.

Тема 2. Проблема категоризації в когнітивній лінгвістиці.

Категоризація як когнітивний процес. Рівні категоризації в когнітивній лінгвістиці. Принципи категоризації понять Дж. Лакоффа. Диференційні та класифікаційні когнітивні ознаки. Прототипічний підхід до формування категорій. Поняття прототипу.

Тема 3. Принципи і проблеми когнітивної семантики.

Когнітивна семантика як розділ когнітивної лінгвістики. Основні термінопоняття. Постулати когнітивної семантики. Теорія Р. Лекенера. Теорія інтеграції.

Тема 4. Концептуалізації як когнітивний процес.

Поняття концептуалізації. Формування концептів. Визначення концепту. Проблема співвідношення концепту і поняття. Концепт – слово – значення.

Тема 5. Когнітивна граматики.

Профіль і база, траектор і орієнтир. Когнітивні моделі полісемії. Когнітивна граматики за Р.Ленекером. Когнітивна граматики за Р. Дж. Лакоффом.

Тема 6. Метафоризація як спосіб образного моделювання концепту у мові.

Когнітивна метафора як одна з ключових форм концептуалізації. Лінгвокогнітивний механізм метафори. Дослідження метафори на когнітивному та семантичному рівнях. Мовна та когнітивна метафори. Класифікація когнітивної метафори. Роль метафори у концептуалізації емоцій. Дослідження метафоричних концептів Дж. Лакоффом та М. Джонсоном.

Тема 7. Дискурс у когнітивній лінгвістиці.

Дискурс і текст як об'єкти когнітивної лінгвістики. Еволюція ідей про дискурс. Питання типології дискурсу. Рівні когнітивної структури тексту.

Змістовий модуль 2. Концепт як базове поняття когнітивної лінгвістики.

Тема 8. Основні напрями дослідження сучасної концептології.

Розгалуженність підходів до вивчення концептів. Лінгвокультурний,

лінгвокогнітивний, психолінгвістичний підходи та ін. Концепт і проблема невербальності мислення. Засоби вербалізації концептів. Концептосфера. Поняття наукової, концептуальної та мовної картини світу. Структура концепту: образ, інформаційний зміст, інтепретаційне поле. Концепти і антиконцепти.

Тема 9-10. Методика концептуально-семантичного аналізу.

Побудова номінативного поля концепту. Номінативна густина концепту. Експериментальні методики дослідження концептів. Опис семантики мовних засобів номінативного поля. Верифікація результатів опису концептів. Когнітивна інтерпретація. Моделювання концепту. Концепт у вимірах етнокультури.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота студентів включає:

- підготовку теоретичних питань курсу, критичне осмислення основної та додаткової літератури, першоджерел
- вивчення тем, що винесені на самостійне опрацювання
- виконання практичних завдань
- відповіді на запитання для самоконтролю
- підбір прикладів для ілюстрації теоретичного матеріалу
- укладання таблиць, схем, відеопрезентацій тощо
- аналіз наукових статей і монографій

Питання для самостійного опрацювання:

- Когнітивні науки і когнітивна революція. Зміна парадигм.
- Поняття антропоцентризму. Школи когнітивної лінгвістики в Європі.
- Фрейми та скрипти.
- Специфіка мовних фреймів.
- Концептосфера як системно упорядкована сукупність концептів.
- Еволюція класичної теорії категорій.
- Фігури мови в когнітивному аспекті.
- Дискурс-аналіз як новітній метод лінгвістичних досліджень.
- Гендерна концептологія.
- Концепт як складова мовної картини світу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, вчителя іноземної мови, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

Методами навчання є також:

- лекція
- проблемний виклад матеріалу
- розповідь-пояснення
- навчальна дискусія
- ілюстрація
- демонстрація
- вправи
- метод спостереження й аналізу мовних фактів
- робота з підручником
- організація самостійного пошуку матеріалу
- робота з науковою літературою

- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій
- аналіз відео-фрагментів

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до науково-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному і письмовому контролю, тестовим завданням.

Методами контролю є також:

- усне опитування (індивідуальне, фронтальне) під час семінарських занять
- перевірка конспектів першоджерел
- оцінювання практичного виконання різноманітних завдань і вправ
- заслуховування доповідей і академічних есе
- презентація відео-презентацій
- експрес-тести
- підсумковий тест

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення курсу необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою.

Для успішного засвоєння програмного матеріалу студент зобов'язаний:

- не пропускати заняття;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- своєчасно й охайно виконувати завдання самостійної роботи;
- брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності у порядку, визначеному Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії.

Результатом невиконання та / або недотримання правил може бути оцінка «незадовільно» за курс.

Академічна доброчесність

Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Відпрацювання пропущених занять

Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття. Заняття відпрацьовується під час консультації викладача. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Консультації

Якщо у студентів виникають питання, то вони можуть звернутись із ними до викладача. Викладач призначає консультації, які потрібні для роз'яснення незрозумілих питань, для відпрацювання пропущених занять, для перевірки виконання самостійних завдань. А також студенти можуть звернутись на кафедру за літературою, за методичними рекомендаціями та іншими навчальними матеріалами.

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до Положення Академії про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<http://www.kogpi.edu.te.ua/images/stories/Henrikh/polozhennya-pro-neformalnu-osvitu.pdf>), може бути здійснено зарахування навчальної дисципліни із представленням відповідних підтверджуючих документів (сертифікатів результатів проходження відповідних курсів, тренінгів, вебінарів тощо). Визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної освіти, відбувається у семестрі, що передує вивченню дисципліни.